Retsaken mot
Edith Cavell.

RETSSAKEN MOT
EDITH CAVELL

AV

JAMES M. BECK.

EYRE AND SPOTTISWOODE, LTD.,
LONDON.

1916.

RETSSAKEN MOT

EDITH CAVELL

AV

JAMES M. BECK.

EYRE AND SPOTTISWOODE, LTD.,
LONDON.

1916.

RETSSAKEN MOT EDITH CAVELL,

et Svar til Dr. Albert Zimmermann, Tysklands Undersekretær for Utenrikske Saker,

Av JAMES M. BECK,

Tidligere Assisterende Regjeringsadvokat for De Forenede Stater og Forfatter av „Dual-Alliancen contra Triple-Ententen,“ og „ Sakens Aktstykker.”

Mr. Beck, en av de mest fremragende Advokater i New York, har forfattet den mest kjendte Artikel som er skrevet siden Krigens Begyndelse. Den blev senere utvidet til en Bok med Titelen „ Sakens Aktstykker,“ som en fremtrædende Skribent har benævnet: „ Krigens klassiske Bok.“ Efter Fremkomsten i *The New York Times* blev Mr. Becks Artikel trykt i næsten alle den civiliserte Verdens Sprog og utsendt i over en Million Eksemplarer.

DER er Mennesker, som har betragtet Civilisationens Høiesteret, hvorved man forstaar

Verdens moralske Følelse, som bare en Talemaate eller en tom Illusion. De skulde lægge Merke til hvor hurtig denne Domstol, som i dette Tilfælde fungerer som en Kriminalret, har avsagt Dommen over Edith Cavells Mordere. Verdensopinionen har stevnet General Baron von Bissing for sin Retsskranke, den har fældet ham med Lynstraalen fra en hel Verdens Forbandelse og gjort hans Navn vanæret for alle Tider.

Baron von der Lancken vil kanske undslippe almindelig Fordømmelse, da hans Andel i Forbrydelsen ikke var større end Pilatus, som søkte at vaske det uskyldige Blod av sine Hænder, men von Bissing vil „ indtil den sidste Stavelse av Historiens Bok " nyde Dommer Jeffreys uhyggelige Ry. Ogsaa han var en dygtig Dommer og trodde vistnok, at han øvet Retfærdighet, men fordi han øvet den uten Barmhjertighet og med en Grusomhet, som har gjort hans Navn enstydig med retslig Tyranni, har Verden fordømt ham til evig Skjændsel, og dette tiltrods for at han var Chief Justice of the Kings Bench, Lord High Chancellor of England og en av Rikets Peers. Alle

disse Titler er glemte. „Blodige Jeffreys“ en den eneste som er igjen.

Om det paa samme Maate skulde behage hans Herre Keiseren at beære General Baron von Bissing med Jernkorset for hans Optræden i Miss Cavell Saken, likesom han hædrede Kapteinen paa den Undervandsbaat, som sænket *Lusitania*,—og hvilken Orden kunde vel i begge Tilfælder være mere paa sin Plads end netop Korset, som minder om et andet uskyldig Offer for et retslig Tyranni ?—saa vilde ikke engang denne Jernkorsets Orden frelse von Bissing fra varig Fordømmelse. Jeg tviler ikke om at han handlet ut fra sin bedste Opfatning, og delte Dr. Albert Zimmermann's store „Forbauselse“ over at Verden skulde komme i saadan Bevægelse ved Mordet paa en Kvinde. Trajan uttalte engang, at Besiddelsen av absolut Magt var egnet til at forvandle endog den humaneste Mand til et vildt Dyr, og i sit store Indlæg i Saken *ex parte* Milligan mindet Dommer Black om det Faktum at Robespierre i sine yngre Dage frasa sig sin Dommerstilling heller end at forkynde en Dødsdom, og at Caligula var anset som

en meget elskværdig ung Mand, indtil han iførte sig det keiserlige Purpurskrud. Den Erfaring er saa gammel som Menneskeslegten selv at Mordlysten, eller i det mindste Mordvanen „ vokser med Øvelsen.“

Mordet paa Edith Cavell var ganske enestaaende i sin Brutalitet og sin Dumhet. Ikke et Øieblik faldt det hendes Dommere ind, at hendes Mord vilde føie et Armekorps til de Alliertes Styrke, eller at enhver engelsk Soldat vilde kjæmpe dobbelt tappert ved Tanken paa hendes lysende Skikkelse. Saa litet forstod man dette baade i Bryssel og Berlin, at det tyske Utenriksministerium i sin officielle Undskyldning for Forbrydelsen, undertegnet av Herr Dr. Albert Zimmermann, Undersekretær for utenrikske Saker, uttrykker sin Forbauselse over „ at Skytningen av en Englænderinde og Dödsdommen over flere Kvinder i Bryssel for Forræderi har kunnet vække Sensation.“

Hvilken umaadelig moralsk Naivitet! Hvordan kunde vel disse Mennesker fatte, at efterat Skudsalven hadde gjort sit Verk, og Kvindens Legeme var blit hastig begravet,

skulde Offerets lysende Egenskaber hævne sig. Hendes Dyder

Engle lige
Vil med Basuners Lyd sit Ve udraabe
Mod denne Helvede hjemfaldne Daad,
Og Medynk, lig et nyfødt, nøgent Barn,
Paa Stormens Ryg, og Himlens Cherubim,
Paa Luftens de usynlige Gangere
Skal i hvert Øje denne Udaad vifte,
Saa Taarer drukne Vinden.

Men dette hændte virkelig med en ubegripelig Hurtighet, saa at Keiseren skyndte sig at gi Utsættelse for de otte andre tilsigtede Ofre (deriblandt to Kvinder) og Berlins Utenriksministerium sendte ut i Verden et Forsvar for sin Handling.

Det begyndte med et Uttryk av „ Beklagelse at man hadde maattet skyte miss Cavell.“ Men Oprigtigheten av denne Beklagelse kan bedst vurderes ved det Faktum, at samtidig med Dr. Zimmermanns Undskyldning kom der fra Berlin en „ inspireret “ supplementerende Forklaring, som søkte at nedsætte den døde Sykepleierskes Karakter og Velgjerninger ved at erklære „ at hun tjente sit Levebrød ved Sykepleie, idet hun

tok en Betaling, *som bare laa indenfor de Rikes Mulighet.*“

Verden har et overvældende Bevis imot denne grusomme og feige Tilsmudsning av en død Kvindes Minde. En Kvinde, som først vover sit Liv og siden gir det villig for at frelse andre,—det var den Anklage, for hvilken hun blev dømt,—er ikke af dem, som vilde indrette sit Barmhjertighetsarbeide efter smaalige Pengehensyn.

Keiseren saa øieblikkelig hvilken dødelig Skade hans Sak led ved dette siste Utslag av Militærtyranni. Han gav nu ikke alene Utsættelse for miss Cavells paastaaede Medskyldige, som om han vilde si med Macbeth „Du kan ikke si, at jeg gjorde det,“ men det fortælles, at han tilkaldte von Bissing og von der Lancken for at de skulde forklare sin Handlemaate; men da Keiseren bærer Ansvaret for Belgiens Invasion og hidtil har forsonet sig med de Rædsler som fulgte den, kan han ikke løse sig fra en Del av Ansvaret likesom Macbeth ikke kunde fralægge sig sin Del av Ansvaret for de to Leiesvendes Gjerninger.

Edith Cavell's Blod kommer paa den preussiske Militarisme og ikke paa det tyske Folk, for det skal ikke glemmes, at kanske den ridderligste Handling siden Krigens Begyndelse er, at en tysk Kommune hvor der var en Fangeleir, reiste en Statue for de franske og engelske Soldater, som var døde i Fangenskap, med den vakre Indskrift:

„Til vore Kamerater, som døde her for sit kjære Fædreland."

Hvad kunde være mere ridderlig eller frembyde en større Motsætning til Snigmordet paa Edith Cavell?

Dr. Zimmermann meddeler os, at miss Cavell fik en upartisk Retsbehandling og blev retfærdig dømt. Da Forhandlingerne imidlertid ikke var offentlige, og da miss Cavell før Forhøret blev nægtet al Kundskap om Arten av de Beskyldninger, som var rettet imot hende, *og da vi litet vet om de nærmere Omstændigheter ved hendes paastaaede Forbrydelse utenfor Beretninger fra hendes Dommere og Bødler*, vil Verden stille sig noget skeptisk om Retsbehandlingen var saa retfærdig mot den Anklagede, som Dr. Zimmermann vil ha os til at tro.

Vanskeligheten ved at tro paa denne Forsikring ligger deri, at det tyske Begrep om en retfærdig Retsbehandling er forskjellig fra det som hersker i Anglo-sachsiske Lande, paa samme Maate som det tyske ord „ Gerechtigkeit “ ikke indeholder den samme mentale eller moralske Forestilling som det engelske ord : Justice. For teutonisk Opfatning betyder „ Gerechtigkeit “ litet andet end en Utøvelse av Statens Magt, og kræver ingen anden Sanktion end dens Autoritet. I England, Frankrike og De forenede Stater indeholder Retfærdighetsbegrepet, at Individet har visse fundamentale og ukrænkelige Rettigheter, som selv Staten ikke kan sætte sig ut over, og ingen av disse fundamentale Rettigheter er blit vurderet høiere i den engelske Frihets Historie end den indstævntes Ret, som er anklaget for en Forbrydelse. Skyldig eller ikke skyldig, han kan ikke arresteres uten en retslig Ordre bygget paa en rimelig Aarsak. Han kan ikke tvinges til at vidne imot sig selv ; han er berettiget til et snarlig Forhør, og skal paa Forhaand underrettes om Anklagens nøiagtige Beskaffenhet ; Saken skal føres offentlig og for aapne Døre, og han

skal konfronteres med sine Motvidner og skal ha en tvungen Procedure til sit Forsvar. Før Forhøret skal han tillates at vælge sin egen Advokat og skal ha Anledning til frit at konferere med ham.

Miss Cavell blev nægtet de fleste av disse fundamentale Rettigheter.

Naar man tar i Betragtning den Terrorismens Politik, som har hersket i Belgien fra det første Øieblik Voldsmanden trængte ind over dets Grænse, har man vanskelig forat forstaa, at Herr Zimmermann i sit Forsvar skulde henvise til Retfærdighet fra Militærlovens Standpunkt. I den tyske Generalstabs officielle Lærebok er den bestemte Opgave at terrorisere et erobret Land fremsat som en militær Theori.

Den vigtigste Læresætning er:

„En Krig som føres med Kraft kan ikke alene føres imot den fiendtlige Stats kjæmpende Hære og de Stillinger, de indtar. *Men den vil og maa paa lignende Maate søke at ødelægge alle Fiendens intellektuelle og materielle Hjælpekilder.* Humanitære Fordringer, saasom Beskyttelse av Mennesker og

deres Eiendomme, kan der bare tas Hensyn til saa vidt som Krigens Natur og Hensigt tillater det. Følgelig berettiger Krigstheorien enhver Krigførende Stat *til at benytte sig av alle Midler, hvorved Krigens Hensigt kan naaes.*"

Miss Cavell's Skjæbne er bare forskjellig fra den, hundreder av belgiske Kvinder og Barn har lidt derved at hun fik Skinnet av en Retsbehandling, og at hun angivelig hadde forbrudt sig mot Militærloven, mens andre Ofre for Rædslerne i Belgien blev ubarmhjertig dræpte for at fremtvinge Befolkningens øieblikkelige Underkastelse. Spørsmaalet om det enkelte Individs Skyld eller ikke Skyld var uten nogensomhelst Betydning. Gidsler blev tat endog uten noget Paaskud om at andre hadde begaat Forbrydelser.

Forkyndte ikke General von Bülow den 22de August for Indbyggerne i Liége at „*det er med mit Samtykke at den kommanderende General har nedbrændt Byen (Andenne) og skudt omkring* 100 *Indbyggere.*"

Det var den samme ridderlige og humane

General som i Namur den 25de August lot opslaa følgende Proklamation i Gaterne :—

„ Før kl. 4 skal alle belgiske og franske Soldater utleveres som Krigsfanger. Borgere som ikke adlyder dette, vil bli dømt til livsvarig Strafarbeide i Tyskland. Klokken 4 vil der foretas en streng Inspektion av alle Huse. *Enhver Soldat som findes vil bli skudt. Gaterne vil besættes med tyske Vagtposter som vil ta ti Gidsler for hver Gate. Disse Gidsler vil bli skudt, hvis der i vedkommende Gate er nogensomhelst Uro.* En Forbrydelse imot den tyske Arme vil medføre Fare for hele Byen Namur *og enhver av dens Indbyggere.*"

Utstedte ikke Feltmarskalk von der Goltz en Proklamation i Brüssel den 5te Oktober, som forkyndte,

„ At hvis nogen enkelt Person bragte Forstyrrelse i Telegraf- eller Jernbanelinjer vilde alle Indbyggerne bli straffet *uten Barmhjertighet, den Uskyldige med den Skyldige* " ?

Da saaledes individuel Skyld var en Sak av underordnet Betydning, forelaa der efter den Lærdom, som den preussiske Militærisme har knæsat, ingen Grund for Dr. Zimmermann til at retfærdiggjøre Edith Cavells hemmelige og natlige Nedskytning. Ja han antyder likefrem at hans Regjering ikke vil spare Kvinder, hvor høit og nobelt end det Motiv kan være, som har inspireret dem til en Forgaaelse mot Militærloven, og denne altomfattende Erklæring kjender alene en Undtagelse: „Kvinder i Omstændigheter maa ikke straffes med Døden.“ Men hvorfor denne Undtagelse? Hvis det av Hensyn til Belgiens militære Administration er tillatt at ødelægge et Liv, hvorfor da stanse ved to? Hvis den uskyldige Levende skal ofres, hvorfor da spare den Ufødte? Selve Undtagelsen viser, at der maa være en Grænse for Militærlovens Strenghet, og at dens Jernhaardhet kan mildnes ved en Diskretion, dikteret av de Ridderlighetens og Høimodighetens Hensyn, som hittil har været iagttat av alle civiliserte Nationer. Hvis det sidste Offer hadde været „en ventende Mor“ antyder Dr. Zimmermann, at hendes Dom-

mere og Bødler vilde ha sparet hende, men ingen slik Undtagelse kan opdages i den preussiske Militærlov. „Det staar ikke nævnt i mit Skyldsbrev,“ og Undersekretærens Indrømmelse av en Undtagelse grundet paa Humanitets-Hensyn og ikke paa Militærlovens Bokstav, borttar hele Grundlaget for hans Standpunkt, *da det tydelig viser, at der eksisterte en Ret til at vise Diskretion som von Bissing kunde ha utøvet, om han hadde ønsket det.*

At hendes Sak med Rette kunde gjøre krav paa en høimodig Behandling og endnu mere paa militær Retfærdighet fremgaar av den Hast, hvormed man skyndte sig at bringe den ulykkelige Kvinde i Døden midt imot alle Protester. Dømt kl. 5 om Eftermiddagen blev hun skudt ni Timer efter. Hvad var General Baron von Bissing bange for? Hun var i hans Varetægt. Hendes Magt til at hjælpe sit Land—uten ved sin Død—var for bestandig forbi. Den Hast hvormed Dødsdommen blev utført, og den Tvetydighet og Hemmelighet som ledsaget den, forraader en umiskjendelig Frygt for, at om hendes Liv var blit sparet indtil Verden fik Kundskap

om hendes Dødsdom, vilde den offentlige Opinion ha forhindret den grusomme og feige Gjerning. Dr. Zimmermann's kunstlede Undskyldning og Keiserens hurtige Benaadning av dem, som var dømte sammen med miss Cavell peker hen paa, at de preussiske Embedsmænd har hørt Vingeslagene av Historiens hævnende Engle, der likesom Eumeniderne i den klassiske Mythologi er de Uskyldiges og de Undertryktes Hævnere.

„*Storhet,*" skrev Aeschylus, „*er ingen Redning fra total Ødelæggelse, hvis en Mand frækt forhaaner Retfærdighetens mægtige Alter.*"

Dette er like sandt idag som da det blev skrevet for over to tusen aar siden. Det er bare et klassisk Ekko av den gamle hebraiske Morallære at „Hævnens Gud skal visselig gjøre Gjengjæld."

Den nyere Tids mægtigste og egensindigste Hersker maatte dyrt betale for denne Lære. Maaske var der ingen Begivenheter som kraftigere bidrog til Napoleons fald end netop hans ubarmhjertige Snigmord paa Hertugen av Enghien under Militærlovens Maske, og det likesaa brutale Mord paa den tyske

Bokhandler Palm. Det første vakte Ruslands udødelige Fiendskap, og det Blod som blev utgydt i Vincennes Fastningsgrav blev først vasket av i Beresinas iskolde Vande. Den stakkars tyske Bokhandler, som Napoleon lot skyte, fordi hans Skriverier truet det franske Herredømmes Sikkerhet, bidrog ved sin Skjæbne mere end nogen anden Begivenhet til at vække Tysklands slumrende Nationalaand, og den Nürnbergske Bokhandler, som blev skudt aldeles paa samme Vis som miss Cavell, blev endelig hævnet, da Blücher gav Napoleon Naadestøtet ved Waterloo. Ingen følte tydeligere end Napoleon den usynlige Nærværelse av en Nemesis. Hele sit Liv, og endog under sit Fangenskap paa St. Helena, forsøkte han uavladelig at retfærdiggjøre sig overfor Verdens Samvittighet for det ubarmhjertige Snigmord paa den sidste Prins av Huset Condé. Historiens frygtelige Dom er intetsteds bedre uttrykt end i disse Linjer av Lamartine:—

„En kold Nysgjerrighet fører den Reisende til Slagmarkerne ved Marengo, Austerlitz, Wagram, Leipzig, Waterloo; han vandrer over dem med tørre

Øine, men han ser ved et Hjørne av Muren nær Vincennes Fæstningsvolde, i Bunden av en Grøft en Flek dækket av Nesler og Ugræs og han sier: Der er det! Han sukker og bærer med sig en evig Medlidenhet med Ofret og en uforsonlig Vrede mot Morderen. Denne Vrede er Hævn for Fortiden og en Lærdom for Fremtiden. *Lad de Ærgjerrige, hvad enten de er Soldater, Folkeledere, eller Konger, erindre, at om de har Leiesvende til at utføre sin Vilje, og Smigrere til at undskylde sig, mens de regjerer, der reiser sig dog siden en menneskelig Samvittighet som dømmer dem og en Medlidenhet som hader dem. Morderen har bare en Time; Offeret har Evigheten.*“

Ved Krigens Utbrud levet miss Cavell sammen med sin gamle Mor i England. Drevet av en ædel og uimotstaaelig Pligtfølelse byttet hun den trygge Tilværelse i sit Fædreland med den farlige Post i Bryssel. „Min Pligt er der,“ sa hun bare.

Hun kom til Bryssel i August 1914 og begyndte straks sit menneskekjærlige Arbeide.

Da den tyske Hær trængte ind gjennem Bryssels Porte, gik hun til Guvernør von Luttwitz og stillet sin Stab av Sykepleiersker til Tjeneste for de Saarede under hvilket Flag de end kjæmpet. De Tjenester som hun og hendes Stab av Sykepleiersker gjorde de mange saarede og døende Tyskere burde ha vundet en ædelmodig Hensynsfuldhet fra Fiendens Side.

Men tidlig under sit Barmhjertighetsarbeide blev hun nødt til av de ædleste humane Motiver at gjøre Motstand mot de tyske Voldsherrer. Guvernør von Luttwitz forlangte av hende, at alle Sykepleiersker skulde gi et formelig Løfte, at naar de behandlet saarede franske eller belgiske Soldater, skulde de optræde som Fangevogtere for sine Patienter; men miss Cavell svarte bare paa dette urimelige Krav: „Vi er rede til at gjøre alt hvad vi kan for at hjælpe saarede Soldater til at bli friske, men at være deres Fangevogtere,—aldrig.“

Ved en anden Leilighet, da hun appellerte til en tysk General tilbedste for nogen hjemløse Kvinder og Barn, svarte den preussiske Militærtyran med et Citat fra Nietzsche :

„Medlidenhet er et unyttig Kraftspilde, et moralsk Snyltedyr som er skadelig for Helbreden.“ Hun fik tidlig føle Voldsmandens grusomme Jernvilje, men like frygtløs fortsatte hun, med sit ihærdige Arbeide, hun forestod Arbeidet paa tre Hospitaler, gav seks Forelæsninger om Sykepleie om Uken og ilte tilhjælp for mange private som trængte hende. „Andre kunde hun frelse, men ikke sig selv.“

Da en av hendes Hjælpersker, miss Mary Boyle O'Reilly, som nylig har git en gripende Beretning om miss Cavell's Arbeide, blev utvist fra Belgien, bad hun miss Cavell om at benytte Leiligheten, mens den var der, til at forlate dette Rædselens Land, og miss Cavell svarte smilende med karakteristisk Tapperhet: „Umulig, min Ven, min Pligt er her.“

Det var utvilsomt i Forbindelse med dette menneskekjærlige Arbeide at hun krenket den tyske Militærlov ved at gi flygtende franske og belgiske soldater Husly, indtil de kunde undslippe over Grænsen til Holland. For dette led hun Dødsstraffen,—og denne Doms Gyldighet endog efter preussisk Mili-

tærlov skal jeg siden diskutere. Det er nok at si, at intet Instinkt er saa naturlig for enhver Mand eller Kvinde, og særlig for en Kvinde med hendes Moderinstinkt, som at gi den Hjælpeløse et Tilflugtssted. Alle Nationer har respekteret denne instinktmæssige Følelse som en av den menneskelige Naturs ædleste Egenskaper, og man vil forgjæves gjennemsøke Krigshistorien ialfald fra den nyere Tid efter et Eksempel paa at nogen, især da en Kvinde, er blit dømt til Døden, fordi hun har git efter for den humane Impuls at gi en Flygtende Soldat et midlertidig Husly. En saadan Handling er hverken Spioneri eller Forræderi som disse Begreper almindelig er blit forstaaet i civiliserte Lande.

Det er sandt hvad nogen Amerikanere har fremholdt i sit Forsøk paa at undskylde Cavellforbrydelsen, at mrs. Surratt blev forhørt, dømt og henrettet, fordi hun hadde tillatt en Bande Snigmordere, hvis Sammensværgelse førte til Lincolns Mord og et Mordforsøk paa Sekretær Seward, at holde sine Møter i hendes Hus; men der er en paatagelig Forskjel mellem denne bevisste Med-

virken i et Mord paa Statens Overhoved under Borgerkrigen og den menneskekjærlige Hjælp som miss Cavell gav flygtende Soldater for at frelse dem fra Tilfangetagelse. Jeg forutsætter nu, at miss Cavell virkelig gav sine Landsmænd saadan Beskyttelse, fordi al tilgjængelig Oplysning bekræfter den Opfatning, og hvis det er saa, var hun visselig,— hvor rosværdig end hendes Motiv og hvor heroisk end hendes Opførsel var—skyldig i en Overtrædelse av Militærloven, som gjorde nogen Straf og kanske Fængselsophold under Krigen berettiget.

At betragte hendes Dødsdom som en almindelig Krigsbegivenhet er en Fornærmelse mot Civilisationen, og da den er karakteristisk for det preussiske Herredømme i Belgium og ikke et enestaaende Tilfælde, faar den en Betydning som berettiger til et fuldt Opgjør med dette Preusseriets sorte Kapitel. Det illustrerer det Rædselsregimente, som har eksisteret i Belgien under den tyske Invasion.

Da den tyske Kansler holdt sin berømte Tale i Riksdagen den 4de August 1914 og indrømmet for Verdens Domstol den For-

brydelse som da var under Utførelse, uttalte han: „Den Uret,—jeg taler aapent,—som vi begaar, vil vi forsøke at gjøre god igjen, saa snart vort militære Maal er naaet.“

Efter nogen Uker var det militære Maal naaet ved at praktisk talt hele Belgien var tat i Besiddelse, og ved at Bryssel frivillig overgav sig til Fienden, og siden den Tid har det belgiske Folk gjennem 14 Maaneder været Offer for et Tyranni, hvis Like det vilde være vanskelig at finde, med mindre vi vender os til Nederlandenes Historie i det 16de Aarhundrede og gjenkalder os Hertugen av Alvas „Blodige Raad,“ thi det beregnede Antal av Ikke-Kjæmpende, som er blit skudt i Belgien i de sidste 14 Maaneder er bare 6,000 mot 18,000, som man har regnet at Hertugen av Alva ubarmhjertig tok av Dage.

Det kan ogsaa være, at den nuværende Undertrykkelse av Belgien i nogen Grad følger lovlige Former, men det er tvilsomt om ikke Forskjellen er mere tilsyneladende end virkelig, thi Lovens Administration i Belgien har været en Forhaanelse av al Retspleie. Der kan ikke fremlægges et mere slaaende eller grundig Bevis for dette end

den Protest som blev tilstillet de tyske Autoriteter den 17de februar 1915 av M. Léon Théodor, Presidenten for Bryssels Advokatstand. Man kan med Rette fæste Lid til Sandheten i denne fuldt formelle Anklage, da der er sterk Sandsynlighet for, at den dristige Fører for Bryssels Advokater aldrig vilde ha vovet at fremføre de Erklæringer, som vi senere skal referere, for den tyske Militærguvernør, med mindre han var temmelig sikker i sine Fakta. Hvad han uttalte paa vegne av Bryssels Advokater blev sagt under Fare for en mulig Dødsdom, og om han med Vidende og Vilje hadde bagvasket den preussiske Retsadministration paa denne aapne og indgaaende Maate, resikerte han visselig sit Liv. Dette dristige og ædle Dokument vil for altid bli staaende som en av de alvorligste Anklager mot det tyske Voldsregimente, og da det fremlægger alle Detaljer om dette uciviliserte Tyranni, som paraderte under lovlige Formers Maske, med en Mands Authoritet som ifølge sin Stilling maatte kjende Forholdene, er dette Dokument vedføiet her i en noget forkortet Form.

Den fremragende President for Advokat-

standen fremholder først som et Faktum, „at alt angaaende den tyske Retsorganisation i Belgien strider mot Rettens Principer,“ og han paaviser at belgiske civile Personer blev straffet for en Overtrædelse av Love, som aldrig var blit forkyndte, og som de derfor ikke kjendte noget til. Da fortsætter han saaledes:

„*Denne fuldstændige Usikkerhet er ikke alene en Fornægtelse av alle Lovprinciper, den hviler tungt paa Sind og Samvittighet, den fremkalder Forvirring og synes at være en stadig Trudsel mot alle, og denne Fare har desto større Betydning som Domstolene hverken tillater offentlig eller defensiv Procedure, heller ikke tillater de den Anklagede at motta nogen Oplysning om sin Sak, og han er heller ikke sikret nogen Ret til et Forsvar.*

„Dette er vilkaarlig Uretfærdighet, Dommeren er henvist til sig selv, det vil si til sine Indtryk, sine Fordomme, og sine Omgivelser. Det er det samme som at den Anklagede i sin Nød er overladt til at kjæmpe alene mot sin overmægtige Motstander.

„En saadan ukontrolleret Retsutøvelse, som følgelig ingen Sikkerhet gir, frembringer den farligste og mest knugende Tilstand av Lovløshet. *Vi kan ikke forestille os at retslig eller moralsk Retfærdighet er mulig uten et frit Forsvar.*

„Et frit Forsvar det vil si, at der kastes Lys over alle Sakens Elementer, at Folkets Retsfølelse kommer til Orde fra Dommersalens Midte, Retten til paa den ærbødigste Maate at si alt, og ogsaa Mod til at vove alt, et saadant Forsvar maa stilles til Tjeneste for den Ulykkelige, for Retfærdigheten og Loven. Det er en av vor Histories største Erobringer. Det er Hjørnestenen for vor individuelle Frihet.

„*Hvilke Oplysningskilder benytter I?* Foruten Dommerne selv, det hemmelige Politi og Angiverne.

„Det hemmelige Politis Mænd i civile Klær, uten noget officielt Tegn, som blander sig i Sværmen paa Gaten, i Kafeerne, paa Platformen av Gatevognene og lytter til Samtaler omkring

sig, rede til at opsnappe enhver Hemmelighet, paa Speideri ikke alene efter Folks Handlinger, men efter deres Hensigter.

„ Antallet av Angivere mot vort Folk økes stadig. *Hvilken Tiltro kan fæstes til Erklæringer, som inspireres av Had, Ondskap eller lavt Pengebegjær?* Slike Hjælpere er ikke nyttige Medarbeidere i Retfærdighetens Sak.

„ Naar vi til den fuldstændige Mangel paa Kontrol og Forsvar føier disse preventive Arrestationer de lange Fængselsophold, de private Husundersøkelser, *faar vi en næsten fuldstændig Forestilling om den moralske Tortur som vort Arbeide, vor Overbevisning og vor Frihet nu er underkastet.*

„ Vil man si, at vi lever under Krigsret, at vi maa bøie os for Krigens haarde Nødvendighet, at alt maa vige for Eders Armeers overordnede Interesser ?

„ *Jeg kan forstaa Anvendelse av Krigsret for Armeer i Felten. Den er*

det øieblikkelige Svar til et Angrep paa Tropperne, en Gjengjældelse uten Ord, en summarisk Retsutøvelse ved den kommanderende General som er ansvarlig for sine Soldater.

,, Men vore Armeer en langt borte. Vi er ikke længer i den militære Krigszone. Intet truer længer Eders Tropper her, Indbyggerne er rolige. Folket har igjen tat op sit Arbeide. I har befalet dem at gjøre det. Enhver anstrenger sig av bedste Ævne, Øvrighet, Dommere, Embedsmænd i Provinser og Byer, Geistligheten—alle er paa sin Post, forenet i nationalt Arbeide og Broderskap.

,, Denne Ro betyder imidlertid ikke, at de har glemt.

,, Det belgiske Folk levet lykkelig i sit Hjørne av Verden, tillidsfuldt i sin Drøm om Uavhængighet. De saa denne Drøm revet istykker. De saa sit Land ruineret og ødelagt, dets gamle gjestmilde Jord bestrødd med tusener av Grave, hvor vore Barn sover. Krigen har bragt Taarer til at flyte, som ingen

Haand kan tørre. *Nei, Belgiens myrdede Sjæl vil aldrig glemme.*

„Men denne Nation har en dyp Respekt for sin Pligt. Den vil altid respektere den.

„Er ikke nu Tiden kommet til at betragte Invasionstiden som avsluttet og til at bytte Undtagelsesmidler med de Regler for Okkupation, som er bestemt ved international Lov og Haagtraktaten, som sætter en Grænse for Erobrerens Magt og paalægger Forpligtelser overfor det okkuperede Land?

„Er ikke Tiden kommet til at gjengi Raadhuset til Dommerstanden? Den militære Okkupation av Raadhuset er en Krænkelse av Haagtraktaten. Findes der nogen høiere moralsk Kraft end Retfærdighet? Retfærdighet staar over alle andre. *Likesaa gammel som Menneskeheten selv, evig som Menneskers og Nationers Trang er til at være og føle sig beskyttet, er den Grundlaget for al Civilisation.* Kunster og Videnskaper er dens Skyldnere. Religiøse Troes-

bekjendelser lever og trives under dens Beskyttelse. Er den ikke selv en Religion ?

„Belgien reiste et herlig Tempel for Retfærdighet i sin Hovedstad. Dette Tempel, som er vor Stolthet er blit omdannet til Barakker for de tyske Soldater. En liten Del av det, og for hver Dag en mindre, er forbeholdt Retten. Øvrigheten og Advokaterne har Adgang til den ved en liten privat Trappegang.

„Saa sørgelige som de Forhold er hvorunder vore Dommere kaldes til at administrere Retten, har de allikevel besluttet sig til at indta sine Pladse. Advokaterne har samarbeidet med dem. Vant til at leve i en Atmosfære av Ærbødighet og Værdighet kjender de sig ikke igjen i denne Vagtstue for Soldater, og er virkelig en Retsbehandling i saa litet respektable Omgivelser fremdeles en Ret ? “

Da denne ædle og værdige Protest ikke førte til nogen Forbedring av de brutale Forhold, fremstillet den samme modige Jurist,

M. Léon Théodor, sig en Maaned senere for den saakaldte „Tyske Retsdomstol“ i Bryssel, og overrakte paa vegne av hele Belgiens Magistrat den følgende gripende og ophøiede Adresse, som fik den samme Mottagelse som den foregaaende.

Adressen var saalydende:—

„Jeg fremstiller mig for Domstolen ledsaget av Advokatstandens Raad og fulgt med Sympati og Tillid fra alle mine Kolleger i Bryssel, og jeg kunde tilføie fra alle Landets Advokater. Advokatstanden i Liège, Ghent, Charleroi, Mons, Louvain, Antwerp har sendt Advokaterne i Bryssel en Uttalelse om sin professionelle Solidaritet og har erklæret, at de slutter sig til de Resolutioner, som er vedtat av Advokaternes Raad i Bryssel.

„Vi er ikke annekteret. Vi er ikke erobret. Vi er ikke engang overvundne. Vor Armé kjæmper endnu. Vort Flag vaier ved siden av Frankrikes, Englands og Ruslands flag. Landet holder sig endnu. Det er bare ulykkelig. Mer

end nogensinde skylder vi nu at ofre det vort Legeme og vor Sjæl. At forsvare dets Rettigheter er ogsaa at kjæmpe for det.

„Vi gjennemlever nu Tider saa sørgelige som noget Land nogensinde har erfaret. Alt er Ødelæggelse og Ruin omkring os. Overalt ser vi Sorg. Vor Armé har tapt Halvdelen av sin effektive Styrke. Dets Procenttal av Døde og Saarede vil aldrig naaes av nogen av de Krigførende. Der er ikke andet tilbake for os end et Hjørne av vor Jord derute langs Sjøen. Ysers Vande flyter gjennem en umaadelig Slette befolket av Døde. Det kaldes Belgiens Kirkegaard. Der sover vore Barn i tusenvis. Der sover de sin sidste Søvn. Kampen fortsætter med Bitterhet og uten Skaansel.

„Deres Sønner, Hr. President, er ved Fronten, det er ogsaa mine. I Maaneder har vi levet i Angst for Morgendagen.

„Hvorfor alle disse Ofre, hvorfor al denne Sorg? *Belgien kunde ha*

undgaaet disse Ulykker, frelst sin Tilværelse, sine Rigdomme, sine Barns Liv, men det valgte sin Ære.“

Ikke længe efter denne nye Protest blev M. Léon Théodor arresteret, ført til Tyskland, og om han nu lever, lider han Fængselsstraf for den Forbrydelse, at forsvare den undertrykte civile Befolkning mot et Spionsystem, mot sammentrommede Krigsretter, og hemmelige Dødsdomme som i sin Ondskap kunde vække Danton, Marat og Robespierres professionelle Jalusi. Det var paa denne Maate, at den tyske Kanslers høimodige Løfte om at hans Land vilde gjøre godt igjen Uretten mot Belgien er blit holdt.

Slik var Forholdene i Belgien, da Edith Cavell blev arresteret den 5te August 1915.

Omtrent samtidig blev 35 andre Fanger arresteret paa samme Vis av de militære Myndigheter, derav var to trediedele Kvinder.

Arrestordren var øiensynlig hemmelig, for det er sikkert, at miss Cavells Venner i nogen Tid ikke visste noget om, hvor hun befandt sig. Selv den amerikanske Legation, som hadde paatat sig Omsorgen for de britiske Borgere i Belgien, visste aabenbart

ikke miss Cavells Opholdssted, før den ved gjentagne Efterspørsler fik vite om hendes Arrestation og hendes Fængselssted av den tyske Civil-Guvernør i Belgien den 12te September 1915.

Da miss Cavell var en velkjendt Person i Bryssel, er det helt igjennem usandsynlig, at hendes Arrestation og Fængsling skulde været ukjendt for den amerikanske Legation i Bryssel, hvis Nyheten om hendes Arrest var blit offentlig bekjendt den 5te August eller kort efter. Med andre Ord, hvis Arrestationen hadde været aapen og notorisk, forekommer det mig usandsynlig, at den amerikanske Legation skulde ha været helt uten Underretning om dette, og da miss Cavell's Venner fandt en Leilighet til at sende nogen Oplysninger om hendes Forsvinden til det britiske Utenriksministerium er det usandsynlig, at de ikke skulde ha git en mere omstændelig Beretning.

Det er klart at nogen Efterretning hadde naaet Utenriksministeriet om miss Cavells Forsvinden, da Sir Edward Grey den 26de August anmodet den amerikanske Gesandt i London om at undersøke gjennem den ameri-

kanske Legation i Bryssel, om det var sandt, at miss Cavell var blit arresteret, og det fremgaar tydelig av den diplomatiske Korrespondance, att den amerikanske Legation i Bryssel ikke kjendte noget til Saken, før den mottok denne Forespørsel fra den amerikanske Gesandt i London. At hun var blit arresteret av de tyske militære Authoriteter maa ha været kjendt, men Fængselsstedet og Arten av Beskyldningerne mot hende blev aabenbart holdt hemmelig.

Dette Forhold og den Maate, hvorpaa Mr. Brand Whitlock, den amerikanske Minister, blev forhindret fra at yde miss Cavell en virksom Hjælp, er en Side av Tragedien, som særlig berører De forenede Staters Ære og Værdighet og burde faa en hurtig og virkningsfuld Gjengjældelse.

Hendes hemmelige Forhør og hastige Død var en beregnet Forhaanelse av den amerikanske Minister, og derfor av den amerikanske Nation. Det er sandt, at i alt hvad han gjorde for at frelse hendes Liv handlet han paa vegne av og tilbedste for England, hvis Interesser De forenede Staters Regjering har overtat i Belgien, men dette

kan ikke influere paa det Forhold, at da Brand Whitlock grep ind til Fordel for den Fængslede, og søkte at sikre hende en retfærdig Retsbehandling og forhindre hendes Skytning, og særlig da han bad om hendes Liv som en Gunst til Gjengjæld for de Tjenester vort Land hadde vist Tyskland og tyske Undersaatter i Krigens første Dage, *da talte han som en Amerikaner og som De forenede Staters diplomatiske Repræsentant.*

Saa hemmelig var miss Cavells Arrestation og saa skummel var den hele Fremgangsmaate, som førte til hendes planlagte Død, at den amerikanske Minister i Belgien var nødt til den 31te August at skrive til Baron von der Lancken, den tyske Civilguvernør i Belgien, med Spørsmaalet, om det var sandt at hun var arresteret. *Den tyske Militærguvernør nedlot sig ikke engang til at gi et Svar paa dette Spørsmaal, skjønt det aabenbart var en Sak som gjaldt et Menneskes Liv eller Død.*

Den Uhøflighet, som vistes ved en saadan Taushet overfor en stor og venlig Nation, trænger ingen Kommentar og vil alene tjene til at minde det amerikanske Folk om, at

Tyskland endnu ikke har svaret paa en Anmodning fra De forenede Stater om at Tyskland skal fralægge sig Mordet paa næsten 200 amerikanske Mænd, Kvinder og Barn paa *Lusitania.*

Da han ikke hørte fra Baron von der Lancken skrev vor Minister igjen til ham den 10te September og bad igjen om et Svar. Han bad om Anledning til „*at berede Miss Cavells forsvar med den mindst mulige Utsættelse.*“ Hertil nedlot Baron Lancken sig til at svare med en *ex parte* Erklæring, at Miss Cavell hadde tilstaaet

> „at hun hadde skjult i sit Hus flere engelske og franske Soldater saavelsom Belgere i militærpligtig Alder, som alle ønsket at komme til Fronten. Hun indrømmet ogsaa, at hun hadde forsynet disse Soldater med tilstrækkelige Pengemidler til at naa frem til Fronten, og at hun hadde lettet deres Avreise fra Belgien ved at skaffe Førere til at hjælpe dem til hemmelig at komme over Grænsen.“

Baronen svarte videre, at hendes Forsvar var blit betroet en Advokat ved Navn Braun,

„som allerede er i Forbindelse med de rette tyske Authoriteter,“ og tilføiet :—

„I Betragtning av at Generalguvernørens Departement *av Princip* ikke tillater anklagede Personer at ha nogetsomhelst Besøk, beklager jeg meget at jeg ikke er istand til at skaffe M. de Leval Tilladelse til at besøke miss Cavell, saalænge som hun er i ensomt Fængsel.“

Man vil saaledes se og det vil senere vise sig endnu klarere, at før miss Cavells Forhør blev hun holdt i ensomt Fængsel og blev nægtet Adgang til at raadslaa med en Advokat forat berede sit Forsvar for Retten. Hendes Forbindelse med Omverdenen blev fuldstændig avbrudt, med Undtagelse av et par Breve, som hun fik Lov til at skrive under Censur til sine Assistenter i Skolen for Sykepleiersker, og det er sandsynlig at det først var paa denne Maate, at hendes Venner fik vite om hendes Fængsling.

Det Faktum blir tilbake, at den amerikanske Ministers Ønske om, at en Advokat skulde besøke Miss Cavell for at raade hende i Valget av juridisk Hjælp, blev avslaaet, og

endog den Advokat, som den tyske Militærdomstol selv hadde overdraget at føre hendes Sak, blev nægtet enhver Leilighet til at se sin Klient, før Processen begyndte.

Den omtalte Advokat var en M. Braun, en belgisk Advokat av megen Anseelse, men som av en eller anden Grund som ikke er aabenbaret, var ute av stand til eller avslog at føre hendes Sak, og han skaffet til hendes Forsvar en anden belgisk Advokat, hvis Navn var Kirschen.

Ifølge paalidelige Oplysninger var Kirschen en Tysker av Fødsel, skjønt en naturaliseret belgisk Undersaat og et Medlem av Bryssels Advokatstand, men det vil senere ses, at de Skridt som han foretok sig forat holde den amerikanske Legation underrettet om Begivenheternes Gang hvilket var den eneste mulige Redning for miss Cavell, var, mildest talt, merkværdige.

Bortset fra de Forklaringer, som den tyske Civilguvernør har fremlagt kjender vi meget litet til hvilket Forsvar miss Cavell fremførte, om hun da i det hele førte noget. Fra en av de officielt inspirerte Kilder foreligger den Erklæring, at hun aapent erkjendte

sin Skyld, og fra den sidste Samtale med den engelske Prest ser det ut til, at hun sandsynligvis indrømmet en slags Forgaaelse mot Militærloven. Men fra en anden tysk Kilde erfarer vi følgende :—

„ Under Forhøret i Senatskammeret gjorde de Anklagede næsten uten Undtagelse Indtryk av at være Personer som var flinke *til at hykle en naiv Uskyldighet.* Det var ikke bare en Tilfældighet at to-tredie dele av de Anklagede var Kvinder.

„ Den engelske Kvinde, Edith Cavell, som allerede er blit skudt, erklærte at hun mente at hun som en Englænderinde burde tjene sit Land *ved i sit Hus at gi Logi til Soldater og Rekrutter som var i Fare.* Hun nægtet naturligvis at hun hadde draget andre Folk med i Ødelæggelsen ved at overtale dem til at huse Flygtninger, naar hendes eget Institut var overfyldt.“

Av denne sparsomme Underretning kan vi bare slutte, at miss Cavell indrømmet, at hun hadde huset nogen Soldater og Rekrutter,

som var i Fare, og mens dette utvilsomt indeholder en alvorlig Overtrædelse av Militærloven, er det ikke et Tilfælde av hverken Spioneri eller Høiforræderi paa dette Sted, som er langt fra den virkelige Krigszone, og det er av den klasse Forgaaelser, som altid er blit straffet under den største Hensyntagen til Menneskelighet og Ridderlighet og med stort Maadehold.

Vanskeligheten er, at Verden endnu ikke har fuld Kundskap om hvilket Forsvar, om noget, Miss Cavell har fremført, eller om hun fik tilstrækkelig Adgang til at føre noget. Den hele Proces er indhyllet i et Mørke som minder om den middelalderske Inkvisition.

Vi har allerede set at selv om miss Cavells Raadgiver, M. Kirschen, forsøkte i god Tro at føre et fyldestgjørende Forsvar for hende, var det umulig for ham at besøke hende før Retsbehandlingen, og M. Kirschen indrømmet dette, da han forklarte til den amerikanske Legations Advokat at

„Advokater som forsvarer Fanger for en tysk Krigsret fik ikke Lov til at se sine Klienter før Retsprocessen og

blev ikke tillatt at se noget av Anklagens Dokumenter."

Det er sandt, at M. Kirschen for saa vidt forsvarer den retslige Fremgangsmaate, som miss Cavell blev underkastet, idet han sier :—

„At Forhørene av slike Saker føres med stor Omhu og at, efter hans Mening, foregik Retsbehandlingen selv,—skjønt det ikke var mulig at besøke Klienten før Forhøret,—paa en saa langsom og omhyggelig Maate, at det i Almindelighet var mulig at faa et rimelig Kjendskap til alle Fakta og fremlægge et godt Forsvar for Fangen. Dette vilde især være Tilfældet i miss Cavells Sak, da Forhandlingerne vilde bli temmelig langvarige *eftersom hun var anklaget sammen med* 34 *andre Fanger.*"

Denne Forklaring fra M. Kirschen er forbausende for enhver Jurist som er fortrolig med Forsvaret for Personer, som er beskyldt for en Forbrydelse. Her forelaa en Sak som gjaldt Liv og Død, og Forsvarets Advokat antyder, at han kan forsvare Fangen

fyldestgjørende for Retten uten paa Forhaand at være underrettet om Beskyldningernes Art eller at faa Anledning til at raadslaa med sin Klient, før Bevisførselen begynder.

Endnu merkeligere er hans Forklaring, at Forsvaret var stillet under særlig gunstige Forhold derved at hans Klient skulde forhøres sammen med 34 andre. Da jeg har hat den Ære at være Aktor for De forenede Staters Regjering i nogen Tid og derfor har noget Kjendskap til Retsbehandlingen ved kriminelle Saker, kan min Mening kanske ha nogen Værd naar jeg fremholder, at den Forvikling som opstaar ved forskjellige Sakers Fællesbehandling og Vanskeligheten ved at skjelne mellem de forskjellige Vidnesbyrd selvfølgelig tiltar, naar et stort Antal av Anklagede forhøres samtidig.

Hvor enhver av de Anklagede forhøres særskilt, kan den fulde Styrke av Beviset for eller imot ham bli fyldestgjørende veiet, men hvor et saadant Bevismateriale er opblandet med og indviklet i et samtidig Forhør av 34 særskilte Saker, er det klart at det enkelte Bevis mot enhver særskilt Anklaget paa Grund av den menneskelige Hukom-

melses Mangelfuldhet ikke kan bli grundig bedømt.

Retsbehandlingen var tilsyneladende hemmelig i den Forstand at Saken foregik for lukkede og ikke for aapne Døre. Hvordan kan vi ellers forklare os den store Mangel paa Oplysning om hvad der virkelig foregik i denne Sak ?

Retten sat i to Dage for Behandlingen av de omhandlede 35 Saker, og den amerikanske Legation hadde meget ønsket at faa nogen Meddelelser om Retsbehandlingen paa Grund av denne Saks specielle Natur og Nødvendigheten for en grundig Undersøkelse. Omverdenen visste tilsynelatende litet eller intet om dette Masseforhør av Ikke-Kjæmpende, hvorav de fleste var Kvinder, før nogen Dage efter, og al den Underretning som den amerikanske Legation mottok var „et Brev paa nogen faa Linjer“ fra M. Kirschen, som meddelte at Forhøret vilde finde Sted den 7de Oktober. Tiltrods for M. Kirschens Forsikring, at han vilde holde den amerikanske Legation fuldt underrettet og at han, endog før Retssaken begyndte, vilde gjøre den nøiagtig bekjendt med de Beskyld-

ninger, som var fremsat mot miss Cavell og de Kjendsgjerninger som vilde fremlægges under Processen, „kom der ingen videre Underretning til den amerikanske Legation fra miss Cavells Advokat, som av en eller anden Grund ikke meddelte den amerikanske Legation at Processen var begyndt den 7de og blev avsluttet den 8de Oktober. Den amerikanske Legation fik først høre om Processen fra en „Utenforstaaende," og den forsøkte straks at faa M. Kirschen i Tale. Desværre kunde han ikke opspores, og den amerikanske Legations Advokat skrev da til ham Søndag den 10 Oktober og bad ham at sende sin Indberetning til Legationen eller at komme selv den følgende Dag.

Da den amerikanske Legation ikke hørte en Stavelse fra M. Kirschen saa sent som 11te October (hans sidste Skrivelse var fra 3die Oktober) gik Legationens Advokat to Gange til ham i hans Hjem, men det lykkedes ham heller ikke disse Gange at finde ham eller at faa nogen Besked fra ham. Det er klart, at om M. Kirschen hadde underrettet den amerikanske Legation om Forhørets Gang den 7de og 8de Oktober og

videre hadde git Legationen øieblikkelig Besked om Forhørets Avslutning og dets sandsynlige Resultat, er der en rimelig Mulighet for at miss Cavells Liv kunde ha været reddet; men av en eller anden Grund, for hvilken M. Kirschen sandelig skylder den civiliserte Verden en Forklaring, undlot han at opfylde sit bestemte Løfte at holde den amerikanske Legation fuldt underrettet, og med dette Forhold for Øie maa hans Forsikring til den amerikanske Legation „ at Militærdomstolen i Bryssel altid var fuldkommen upartisk, og at der ikke var den ringeste Fare for nogen feilagtig Dom " svælges med en stor Mundfuld Salt.

Det betydningsfulde Faktum blir tilbake, at den amerikanske Legation aldrig fik høre, at Forhøret hadde fundet Sted før Dagen efter, og da bare fik det at vite fra „ en Utenforstaaende." Hvis den amerikanske Legation hadde sendt en Repræsentant til Retsbehandlingen, vilde Verden hat en meget klarere Kundskap hvorpaa den kunde bygge sin Dom; men da M. de Leval fremkom med sit Ønske om at være tilstede ved Forhøret, som Repræsentant for Legationen, meddelte

M. Kirschen ham at dette „vilde gjøre den Anklagedes Sak stor Skade, da de tyske Dommere vilde bli vrede derover.“

For en Beskyldning mot Domstolen! Bare at se en Repræsentant fra den amerikanske Regjering i Retten, interesseret i en retfærdig Retsbehandling, vilde gjøre Dommerne ugunstig stemte mot den ulykkelige Kvinde, som skulde forhøres for en Anklage, som gjaldt hendes Liv, uten at hun hadde faat Adgang paa Forhaand til at konferere med en Advokat. Der kan muligens være en tilfredsstillende Forklaring for M. Kirschens Optræden, men den er ialfald endnu ikke fremkommet. Men for at yde ham Retfærdighet, maa man lægge til, at den anonyme „Utenforstaaende“ hvorfra den amerikanske Legation fik sin eneste Oplysning om Sakens Forløp, uttalte, at Kirschen „fremførte et meget godt Forsvar for miss Cavell, og benyttet alle Argumenter som kunde lægges frem til hendes Gunst for Retten.”

Dette er ikke nogen stor Trøst for en som kræver „fair play,” for om den anonyme Person ikke var Jurist, maa den Værdi man kan tillægge hans eller hendes Dom om

Kirschens Forsvar betragtes som meget tvilsom.

Den samme ukjendte Kilde fortalte den amerikanske Legation, at miss Cavell blev anklaget „for at ha hjulpet engelske og franske Soldater likesom belgiske unge Mænd til at komme over Grænsen og reise over til England.“ Den samme anonyme Authoritet har videre sagt, at miss Cavell indrømmet at hun hadde git en saadan Hjælp og tilstod, at nogen av dem hadde „takket hende skriftlig efter Ankomsten til England.“

Fra den samme Kilde har Verden sin eneste Underretning om den bestemte Lovparagraf, som miss Cavell beskyldtes for at ha krænket. Paragraf 58 av den tyske Militærlov paalægger Dødsstraf for „enhver Person, som i den Hensigt at hjælpe den fiendtlige Magt eller at skade de tyske eller deres Forbundnes Tropper er skyldig i en av de Forbrydelser som omhandles i Paragraf 90 i den tyske Straffelov, og den eneste Avdeling av Paragraf 90, som vedkommer denne Sak, er, efter den samme Kilde, den specielle Forbrydelse

„at føre Soldater til Fienden“ (paa

tysk: „dem Feinde Mannschaften zugeführt“).

Jeg hævder med fuld Forvissning, at efter denne Lov var miss Cavell uskyldig, og at Lovens sande Mening blev forvandsket, forat man kunde dømme hende til Døden.

Jeg indrømmer at en almindelig og haartrukken Fortolkning av den ovennævnte Sætning kunde gjøres anvendelig paa en Anklaget, som gav fiendtlige Soldater i Bryssel Husly og derved gjorde dem istand til at undslippe over Grænsen til Holland, og derfra igjen til en krigførende Magt, men enhver Straffelov maa faa en Fortolkning som er til den Anklagedes Gunst og i Overensstemmelse med Menneskelighetens Bud. Ethvert civiliseret Land fortolker sin Straffelov til Gunst for Personens Frihet, og ingen Straf, særlig da Dødsstraf, paalægges nogensinde medmindre den paastaaede Forbrydelse utvilsomt kommer indenfor en streng Fortolkning av Loven.

Med dette elementære Princip for Øie er det klart, at den Forbrydelse at føre Soldater til Fienden refererer sig til den fysiske Handling at føre en flygtet Soldat

tilbake til hans Frontlinje. En Soldat blir skilt fra sin Linje. Han søker Ly i en Bondegaard. Bonden, som kjender Veiene, leder ham hemmelig tilbake til hans Linje, det er aabenbart den Forbrydelse som Paragraf 90 hadde isigte, thi det tyske Ord " zuführt " henviser til en personlig Ledelse.

Miss Cavell gav bare Soldater Husly og lettet paa en eller anden Vis deres Flugt til Holland. Holland er et neutralt Land, og det var dette Lands Pligt at internere flygtede Soldater, som hadde undsluppet fra noget av de krigførende Lande. Det Faktum at disse Soldater senere naadde over til England er en Sak som ikke kan forøke eller formindske Hovedanklagen mot miss Cavell. Hun satte dem istand til at naa et neutralt Land, og det var ikke „at føre Soldater til Fienden," thi Holland var ikke Tysklands Fiende.

Dette Faktum maa ha gjort Indtryk paa Krigsretten, for efter den samme Kilde blev Medlemmerne ikke straks enige hverken om Kjendelsen „ skyldig," eller om Dødsdommen, og det sies at Dommerne ikke vilde ha dømt hende til Døden, hvis de flygtede Soldater som hadde naaet til Holland ikke senere var

ankommet til England. Men det vil forbause enhver Jurist, at disse samme Fangers efterfølgende Flugt fra Holland til England fornuftigvis kunde betragtes som miss Cavells Ledelse av disse Soldater til England. Efter al Sandsynlighet hadde miss Cavell litet eller intet at gjøre med disse Soldater, efterat de forlot Bryssel, men selv om vi antar, at hun skaffet Midlerne og gav Anvisninger for deres Flugt over Grænsen mellem Belgien og Holland, var det Høidepunktet av hendes Forgaaelse, og det kommer ikke ind under den Lov, hvorefter hun blev dømt til Døden.

Da hun blev spurt av sine Dommere om hendes Grunde for at beskytte disse Flygninger, svarte hun, at hun mente at om hun ikke hadde gjort det, *vilde de blit skudt av Tyskerne*, og at hun derfor tænkte at hun bare gjorde sin Pligt mot sit Land ved at frelse deres Liv."

Dette viser klart, hvad hun gjorde, og kanske er det dette modige og aapne Svar, som voldte hendes Død. Hun gav Mænd, som var i Dødsfare, et midlertidig Ly, og, som det før er fremholdt—ved at gjøre det gav hun efter for en menneskekjærlig Impuls

som alle civiliserte Nationer har anerkjendt som værdig til den mildeste Behandling.

Da derfor Herr Dr. Albert Zimmermann, talende paa Vegne av det tyske Utenriksministerium, uttrykte sin „ Forbauselse “ over at miss Cavells Dødsdom skulde ha vakt en „ Sensation “ kan vi vel minde, om at det er en Humanitetens Impuls at gi Flygtningen et Ly. Disse Soldater var sandsynligvis hendes saarede Patienter, ialfald hadde de søkt Tilflugt i hendes Hospital. De anropte om Beskyttelse under hendes Tag, og hun gav dem det.

I den første Akt av „ Walküre,“ som ikke er overlæsset med nogen moralsk Atmosfære, sier endog den onde Hunding til sin Blodfiende :—

„ Heilig ist mein Herd.
Heilig sei dir mein Haus.“
(Hellig er min Arne.
Hellig skal være dig mit Hus.)

Man maa erindre, at alt dette foregik ikke i den virkelige Krigszone. En Spion som gripes i Armeernes Frontlinje faar nødvendigvis en summarisk Behandling. Men Bryssel var milevidt borte fra den virkelige Kamp-

plads. Dens civile Domstole var aapne, og en civil Administration regjerte over Byens Affærer med en saa anerkjendt Orden og Dygtighet at det fremkaldte uforbeholden Beundring fra en fremragende Universitetsprofessor, som bærer det ærede Navn George B. McClellan. Der var derfor ingen mulig Undskyldning efter international Lov for at anvende Krigsret, hvad denne Retsbehandling tydelig var.

I den amerikanske Borgerkrig forsøkte engang en tilsvarende Militærkommission at holde en lignende Retsbehandling i Indianapolis over civile Personer anklagede for Forræderi, men De forenede Staters Høiesteret fordømte strengt denne Form for militært Tyranni i Saken *ex parte* Milligan.

Høiesteret uttalte i denne Sak:—

„Der er Tilfælder, hvor Krigsret med Rette kan anvendes. *Hvis Domstolene* under et fiendtlig Indfald eller en Borgerkrig *faktisk er lukkede,* og det er umulig at administrere Kriminalretten efter Loven, da er det nødvendig *paa Skuepladsen for de aktive militære Operationer hvor Krigen virkelig foregaar,*

at oprette en Substitut for den civile Myndighet, som er omstyrtet, forat bevare Armeens og Samfundets Tryghet. . . . Likesom denne Forholdsregel er fremkaldt av Nødvendighet, saa begrænses den ogsaa til Nødvendighet, thi hvis denne Forholdsregel anvendes *efterat* Domstolene er gjenoprettet, er det et stort Magtovergrep. Krigsret kan aldrig eksistere, hvor Retterne er aapne, og i tilbørlig og uhindret Utøvelse av sin Jurisdiktion. *Den er ogsaa begrænset til den virkelige Krigsskueplads.*"

Alle civiliserte Lande, indbefattet Tyskland, har altid anerkjendt en Forskjel mellem Høiforræderi, strafbart med Døden, og almindelig Forræderi. Den tyske Strafgesetzbuch skjelner saaledes mellem Høiforræderi (Hochverrat) og den mindre Forbrydelse Landsforræderi (Landesverrat). Høiforræderi bestaar i at myrde eller at forsøke paa at myrde en Suveræn eller en tysk Fyrste eller et Forsøk paa med Vold at omstyrte den keiserlige Regjering eller nogen av dens Stater.

Dette alene er strafbart med Døden.

Mens denne Distinktion i den tyske Civillov muligens ikke har nogen Anvendelse, naar Militærloven sættes i Kraft, viser den dog en Distinktion, som alle humane Nationer har anerkjendt mellem det Forræderi som tilsigter at omstyrte en Stat ved Øprør og mindre Forgaaelser mot Statens Autoritet.

Forutsat at miss Cavells Forgaaelse i nogen Forstand kunde anses som Forræderi, hørte den sikkert ind under de mindre Forgaaelser efter den ovennævnte Distinktion.

Saken er, at miss Cavell blev forhørt, dømt og straffet til Døden for hendes Sympati med Belgiens Sak og hendes Villighet til at frelse sine Landsmænd fra Lidelse og Død. Militær Nødvendighet, som altid har været Tyranners Paaskud, krævet et nyt Offer for at skrækslaa det undertvungne Folk. De valgte Miss Cavell.

Tiltrods for den amerikanske Legations Anmodning i dens Brev av 5[e] Oktober, at den maatte bli underettet ikke alene om Beskyldningerne, men ogsaa om den Dom som blev paalagt miss Cavell, og M. Kirschens uttrykkelige Løfte at underrette dem om

hele Sakens gang, blev den holdt i Uvidenhet om at en Dødsdom var blit avsagt imot hende. Minister Whitlock fik først høre herom den 11te Oktober, og han sendte straks et Brev til Baron von der Lancken hvori han meddelte ham dette, og „appellerte til General Guvernørens Ædelmodighet og Humanitet" forat faa miss Cavells Dødsdom formildet og samtidig sendte han et lignende Brev til Baron von Bissing, Belgiens Militærguvernør, som ikke engang nedlot sig til at vise den amerikanske Regjering saa megen Høflighet som at besvare Brevet.

Om Morgenen den 11te Oktober fik vor Minister høre,—ikke fra de tyske Myndigheter, men fra uofficielle Kilder,—at Saken var blit avsluttet den foregaaende Lørdag Aften, hvorpaa han satte sig straks i Forbindelse med den tyske Militær-Regjerings politiske Departement. Man forsikret ham om „at der ikke var avsagt nogen Dom, og at Saken sandsynligvis vilde bli utsat en eller to Dage, før man vilde række at faa en Avgjørelse."

Endvidere gav Direktøren for det politiske Departement (Herr Conrad) „*en bestemt*

Forsikring om at den [amerikanske] Legation vilde bli fuldt underrettet om Sakens Utvikling."

Tiltrods for dette direkte Løfte og videre „ gjentagne Efterspørsler i Løpet av Dagen " kom der ikke et Ord mere til vor Legation. Kl. 6.20 om Eftermiddagen lot den igjen spørre efter miss Cavells Skjæbne. Direktøren for det politiske Departement bekræftet igjen „*at Dom endnu ikke var blit avsagt*," og han fornyet uttrykkelig sin Forsikring. To Timer senere fik vor Minister høre *fra uofficielle Kilder*, at alt hvad man hadde fortalt ham i det politiske Departement var usandt, og at Dommen var avsagt kl. 5 om Eftermiddagen „*før hans sidste Samtale med Direktøren*," og at Miss Cavells Skytning skulde finde Sted samme Nat.

Den amerikanske Legationssekretær gik følgelig straks til Baron von der Lancken og bad paany om at han vilde vise Barmhjertighet som en Gunstbevisning mot hans Regjering. Han bragte med et Brev fra den amerikanske Minister saalydende :—

„ MIN KJÆRE BARON,

„ Jeg er for syk til personlig at fremføre min Anmodning, men jeg appel-

lerer endnu en Gang til Deres Hjertes Ædelmodighet. Hjælp med at frelse denne ulykkelige Kvinde fra Døden. Hav Medlidenhet med hende!

„ Deres hengivne,

„ BRAND WHITLOCK.

Sammen med dette rent private Brev var der to andre Skrivelser av væsentlig det samme Indhold, den ene til Baron von Bissing og den anden til Baron von der Lancken, saalydende :—

„ Jeg har netop hørt, at Miss Cavell, britisk Undersaat, og følgelig under min Legations Beskyttelse, i Morges er blit dømt til Døden av en Krigsret.

„ Saafremt de Oplysninger er korrekte, som jeg har faaet, er Dommen i dette Tilfælde haardere end alle de andre som er blit avsagt i de lignende Saker som er blit behandlet av den samme Domstol, og uten at gaa nærmere ind paa Aarsakerne til en saa drastisk Dom, føler jeg mig berettiget til at appellere til Deres Excellences Humanitet og Høimodighet til Gunst for miss Cavell, og at be om, at den Døds-

dom som er faldet over hende, maa bli formildet, og at denne ulykkelige Kvinde ikke maa bli henrettet.

„Miss Cavell er Bestyrerinde for det Chirurgiske Institut i Bryssel. Hun har brukt sit Liv til at formilde andre Menneskers Lidelser, og hendes Institut har utdannet mange Sykepleiersker, som har vaaket ved Sykesenge hele Verden over, i Tyskland likesom i Belgien. I Krigens Begyndelse gav miss Cavell tyske Soldater den samme opofrende Pleie som alle de andre. Selv om der ikke forelaa andre Grunde, maa hendes Liv i Humanitetens Tjeneste vække den dypeste Sympati og begrunde en Formildelse av Dommen. Hvis de Oplysninger som er i min Besiddelse er korrekte, saa har miss Cavell, saa langt fra et undskylde sig selv, med rosværdig Aapenhjertighet indrømmet Sandheten av alle Beskyldninger imot hende, og det er netop de Oplysninger, som hun har fremført, og som hun alene var istand til at fremføre, som har skjærpet Dommens Strenghet imot hende.

„ Det er derfor med fuld Fortrøstning og i Haab om en velvillig Mottagelse at jeg har den Ære at tilstille Deres Excellence min Ansøkning om Benaadning for miss Cavell.“

Denne Skrivelse blev oplæst for Baron von der Lancken, den samme Embedsmand som hadde nægtet at besvare Legationens første Skrivelse i denne Sak, og han „ uttalte Tvil om den Beretning at Dom virkelig var avsagt, og tilkjendegav sin Forbauselse over at vi fæstet Tiltro til en Oplysning, som skrev sig fra en uofficiel Kilde. Han var meget bestemt paa at faa vite, hvem, der virkelig var vor Kilde, men jeg følte mig ikke berettiget til at meddele ham det.“

Baron von der Lancken uttalte nu sin Tro „ at det var ganske usandsynlig at Dom var blit avsagt,“ og at en Dødsdom ialfald ikke vilde bli utført. Efter nogen Betænkning telefonerte han til Krigsrettens presiderende Dommer og berettet derefter, at Legationens uofficielle Oplysning kun var altfor sand.

Man gjorde ham videre opmerksom paa det uttrykkelige Løfte, som den tyske Direktør

for det politiske Departement hadde git, om at meddele den amerikanske Legation Dommen, og man anmodet ham om at vise den amerikanske Regjering den Høflighet „ at utsætte Dommens Fuldbyrdelse."

Til denne Appel om Barmhjertighet svarte Baron von der Lancken, at Militærguvernøren (von Bissing) var den øverste Myndighet, og at han hadde diskretionær „ Magt til at motta eller avslaa en Ansøkning om Benaadning."

Derefter forlot han den amerikanske Legations Repræsentant og gik tilsyneladende til von Bissing, hvorefter han vendte tilbake en halv Time senere med den Besked, at von Bissing ikke alene vilde nægte at ophæve Dødsdommen, men „ paa Grund av denne Saks særlige Omstændigheter maatte han avslaa at motta Deres Ansøkning om Benaadning eller nogen anden Henvendelse i denne Sak."

Derefter forlangte Baron von der Lancken, at Mr. Brand Whitlock's Representant (Legationssekretær Hugh Gibson) skulde ta tilbake den formelle Ansøkning om Benaadning, som var sendt baade til ham og til von Bissing, og da begge de tyske Embedsmænd var

blit fuldt underrettet om dens Indhold, samtykket Gibson tilsidst heri. Baron von der Lancken forsikret mr. Gibson, at under de foreliggende Omstændigheter „ kunde ikke engang Keiseren selv gripe ind "—en Erklæring, som meget hurtig blev motbevist da Keiseren—urolig over den almindelige Harme som miss Cavells Skytning havde vakt hele Verden over—formildet de Domme som var avsagt over seks av de syv Personer som var dømt til Døden sammen med miss Cavell.

I den alvorlige Samtale, som fandt Sted under den amerikanske Repræsentants sidste Forsøk paa at frelse miss Cavells Liv, benyttet han Anledningen til at minde Baron von der Lanckens officielle Kolleger,—skjønt det burde ha været unødvendig,—om de store Tjenester som De forenede Stater og særlig Mr. Brand Whitlock hadde ydet i den første Tid av det tyske Herredømme i Belgien. Han fremholdt dette som en Grund til, at man av Høflighet mot De forenede Staters Regjering skulde behandle dens Ansøkning paa en mere høflig og hensynsfuld Maate. Ved Krigens Utbrud vendte tusener av Tyskere som bodde i Belgien tilbake til sit Land i en slik Fart,

at de lot sine Familier tilbake. Mr. Whitlock samlet disse Kvinder og Barn i et Antal av 10,000—efter hvad der sies,—og forsynte dem med alle Livsfornødenheter og skaffet dem tilsidst en tryg Reise til Tyskland. Mens denne uvurderlige Tjeneste mot tusener av tyske Civile blev lagt i Vegtskaalen til den ene side, fremsatte den amerikanske Repræsentant bare „den eneste Bøn“ fra De forenede Stater som et gjensidig Krav paa Høimodighet, at der skulde vises miss Cavell nogen Barmhjertighet. At man avslog denne Ansøkning om Benaadning, og at man endog nægtet formelt at motta en saadan Henvendelse, er et av de sorteste Utslag av Utaknemmelighet som Diplomatiets Historie kjender.

Den 22de Oktober blev der i Bryssel offentliggjort en „halv-officiel“ men *anonym* Erklæring med den Beskyldning, at i den amerikanske Legationssekretærs Beretning, hvorfra de ovenanførte Citater væsentlig er hentet, „er de betydeligste Begivenheter ukorrekt fremstillet.“

Der er imidlertid ikke paavist nogen Ukorrekthet undtagen ved en almindelig Be-

nægtelse av, „ at de tyske Authoriteter opholdt den amerikanske Minister " med tomme Løfter, og likeledes en almindelig Erklæring om at der ikke blev git vor Legation noget Løfte om at holde den underrettet om Begivenheternes Gang.

En ubestemt, almindelig og anonym Benægtelse utstedt av Mænd, som søker at vaske sine Hændre rene for uskyldig Blod, kan ikke gjælde mot mr. Gibsons klare, bestemte og omstændelige Beretning. Vor Legationssekretær beretter at man den 11 Oktober gjorde „ *gjentagne* " Forespørsler hos Herr Conrad, Direktøren for den politiske Avdeling av den tyske Regjering i Belgien, *den sidste Forespørsel var nøiagtig kl.* 6.20 *p.m.* (en Time efterat Offeret var blit dømt til Døden), og at ved hver Anledning fik Legationen den Forsikring at „ *Dom er ikke blit avsagt,*" og at han (Conrad) ikke vilde forsømme at gi os Besked saa snart som der var nogen Nyheter.

Nægter Herr Conrad dette ? Den „ halvofficielle " Erklæring fra Bryssel har den Frækhet at fortælle Verden at den amerikanske Minister (Brand Whitlock) hadde

indrømmet, at „der ikke var git noget Løfte eller nogen Forsikring av den Art.“ Og den lægger Ansvaret paa M. de Leval, den amerikanske Legations belgiske Advokat. Men denne frække Løgn kan hurtig slaaes til Jorden ved den bestemte Erklæring fra vor Minister i Belgien som blev git til vor Gesandt i London :—

„Fra den Dato da vi først fik høre om miss Cavells Fængsling gjorde vi hyppige Forespørsler hos de tyske Authoriteter, og mindet dem om deres Løfte, at vi skulde bli fuldt underrettet om Sakens Gang. De var ikke under nogen Misforstaaelse med Hensyn til vor Interesse i denne Sak.“

Vil det amerikanske Folk eller nogen anden Nation betænke sig paa at godkjende de klare, bestemte og omstændelige Erklæringer fra Minister Whitlock, Sekretær Gibson og Advokat de Leval, hvorav to i det mindste er helt upartiske i Sagen,—imot et „halvofficielt“ Pressebureaus selvundskyldende, almindelige, og anonyme Benægtelser, særlig naar man erindrer, at like fra den store Krigs Begyndelse har det tyske Utenriks-

ministerium, som man tidligere antok dyrket den militære Ære næsten som en Religion, nedlatt sig til den skammeligste og nøkneste Løgnagtighet ?

Naar Verden mindes hvordan de østerrikske Gesandter i Paris, London og Petrograd fremkom med de sterkeste Forsikringer om, at det kommende Ultimatum til Serbien vilde bli „ fredelig og forsonlig," og forsikret den russiske Gesandt, at han derfor rolig kunde forlate Wien paa en Ferietur, selve Aftenen før dette Ultimatum blev sendt, og da de tyske Gesandter i de samme Hovedstæder gav de mest høitidelige og utvetydige Forsikringer om at „ den tyske Regjering ikke hadde nogen Kundskap om Teksten av den Østerrikske Note, før den blev sendt, og ikke hadde øvet nogen Indflydelse over dens Indhold "—og senere indrømmet, da Løgnen hadde tjent sin Hensigt ved at lulle Verden ind i en Følelse av falsk Tryghet, at den var blit fuldt raadspurt av sin Allierte, før dette Ultimatum blev forberedt, og hadde git den Allierte *Carte blanche* til at gaa paa,—naar man mindes disse berømmelige Eksempler paa preussisk Machiavellisme, vil man ikke

ta meget Hensyn til disse forgjæves Forsøk paa at renvaske den tyske Æres Skjold fra Edith Cavells Blod.

Man kan til en viss Grad forstaa det Bersærkraseri, som bragte en von Bissing til at si til den noble og blide engelske Sykepleierske: „Du er i Veien for os. Du truer vor Sikkerhet. Du maa dø, som utallige tusener allerede er døde, for at sikre os Resultaterne av vort Overfald paa Belgien,“ men kan vi forstaa eller paa nogen Maate undskylde Forsøket paa at skjule Blodmerkerne paa Fængselsstenene i Bryssel med et Net av aabenbare Løgne?

Disse Blodmerker kan aldrig vaskes bort fra Fantasiens Øie:

„Lad ingen stryke disse Merker ud,
et Nødens Rop fra Tyranni til Gud.“

I den sidste Samtale mellem vor Repræsentant og Baron von der Lancken, som fandt Sted nogen faa Timer før Skytningen, mindet vor Repræsentant disse preussiske Embedsmænd om „vore utrættelige Anstrengelser tilbedste for tyske Undersaatter ved Utbruddet av Krigen og under Antwerpens Beleiring. Jeg fremholdt, at vore Tjenester ganske visst

var ydet med Glæde og uten Tanke paa nogen fremtidig Gunstbevisning, men det burde dog berettige Dem til at vente at der blev tat noget Hensyn til den eneste Bøn av samme Art som De [den amerikanske Minister] hadde gjort siden Krigens Begyndelse."

Endog vor Ministers Appel til Taknemmelighet og til en av de sædvanligste og naturligste Høflighetshensyn i det diplomatiske Liv viste sig unyttig, og ved Midnat forlot den amerikanske Legationssekretær og den spanske Minister, som optraadte sammen med ham, i Fortvilelse den preussiske Embedsmand. Klokken to om Morgenen blev Miss Cavell hemmelig skudt.

Selv den sædvanlige Høflighet som tilstaaes den laveste Forbryder, Tilladelsen til før Døden at faa en Prest efter sit eget Valg, blev nægtet hende like indtil nogen Timer før hendes Død, for den 10te Oktober ansøkte den amerikanske Legations lovlige Advokat paa vort Lands Vegne om Tilladelse for en engelsk Prest til at besøke Miss Cavell, og dette blev avslaaet, da hendes Fangevogtere foretrak selv at utnævne hendes

Fængselsprest likesom de hadde utnævnt hendes Advokat. Endog vor Ministers sidste Ansøkning om at faa utleveret hendes lemlæstede Legeme blev avslaaet med den Begrundelse at alene Krigsministeren i Berlin kunde gi Tilladelsen.

Helt bortset fra Brutaliteten ved den hele Historie er der en Omstændighet, som gir den særlig Interesse for det amerikanske Folk og gjør den til et Utslag av grov Utaknemlighet. Vor Repræsentant meddelte —som ovennævnt—de tyske Embedsmænd at vor Legation bad om en kort Utsættelse, *som en liten Gjengjældelse for de utallige Velgjerninger som vor Legation hadde vist tyske Soldater og internerte Fanger i de tidlige Dage av Krigen, før den tyske Invasion hadde feiet over Landet.* Anklagen for Utaknemmelighet kan med megen Grund lægges paa en langt større Basis.

Vor store Nation hadde bidraget i Penge og Varer en Sum værdsat til mange Millioner Dollars til Hjælp for det belgiske Folk. Ved denne Handlemaate har den gjort den tyske Nation en uvurderlig Tjeneste, for da Tyskland erobret Belgien, var det dens Pligt

og Opgave at ernære dets Befolkning i den Utstrækning, som kunde bli nødvendig. Pligten til at ernære 8 million Civile var ikke let, især da der i Tyskland var knapt om Matvarer. Brødbilletter blev dengang utstedt i Tyskland til dets eget Folk, og dets Forsyning vilde ha været betydelig mindre, om en Portion av dets Ernæringsprodukter var blit krævet for Belgiens civile Befolkning, for den tyske Nation kunde da aabenbart ikke la et Folk, som det saa ubarmhjertig hadde trampet under Fot, sulte ihjæl. Enhver Dollar, som blev reist i Amerika for det belgiske Folk, bidrog derfor til at befri Tyskland for en tung Byrde.

Tyskland trængte desuten ved Krigens Utbrud en venlig Nation til at overta Omsorgen for dets Undersaatter i de fiendtlige Lande, og i England, Frankrike, Belgien og Rusland har den amerikanske Regjering overtat de tyske Borgeres Interesser som en Høflighet mot Tyskland, og Ingen vil betvile at Page i London, Sharp i Paris og Whitlock i Bryssel med stor Omhu har stræbt at lindre de uundgaaelige Lidelser som tyske Fanger eller internerte Civile er utsat for.

I Betragtning av disse Tjenester var det sikkerlig ikke for meget, om den amerikanske Minister bad om en liten Utsættelse i Dødsdommen over en Kvinde, hvis Forgaaelse, om der var nogen, utsprang av menneskekjærlige Impulser og av Patriotisme. At spare hendes Liv lidt længer kunde ikke ha gjort Tysklands Sak nogen tænkelig Skade, for hun var i dets Magt og uten Anledning til at yde sine Landsmænd nogen Hjælp. At dømme et menneskelig Væsen, selv om det var den laveste Forbryder, kl. 5 om Aftenen og utføre Dommen kl. 2 næste Morgen var en barbarisk Handling, som ikke kan faa en tilstrækkelig haard Bedømmelse.

Under disse Omstændigheter vilde det være utrolig, hvis ikke Kjendsgjerningerne var hævet over Tvil, at De forenede Staters Anmodning om en liten Utsættelse ikke alene blev brutalt nægtet, *men at vor Legation med Vilje blev feil underrettet og bedraget, indtil Dødsdommen var blit utført.*

Dette Forhold gjør Miss Cavells Skjæbne til vor Sak likesaa meget som *Lusitania* saken. Og dog har vi allerede den velkjendte halv-officielle Forsikring fra Washington, at

mens vore officielle Authoriteter „uofficielt beklager Begivenheten kan de officielt intet gjøre."

Paa samme Maate faar vi høre i Presidentens Proklamation ved Takkegudstjenesten, at „vi skulde være taknemmelige, fordi vi har været istand til at hævde vore egne og Menneskehetens Rettigheter," og at det har været et særlig velsignelsesrikt Aar for os, „for," saaledes fortsætter Proklamationen, „vi har hat Fremgang, mens andre Nationer har hat Krig."

Jeg vover i al Ærbødighet at si, at Nationernes Gud vil være mere tilfreds med os paa den næste Takkefest, som ogsaa burde stemme os til Anger og Ydmyghet, om vi utrettet lidt mere i Handling og lidt mindre i Ord for at bevare Menneskehetens Rettigheter. Vor første Feil var at vise de belgiske Kommissærer tilbake, da de første Gang aabenbarte for os den Uret som deres korsfæstede Nation hadde lidt—viste dem bort med iskolde Fraser om en mystisk Regnskapets Dag i den ubestemmelige Fremtid. En Retfærdighetens Handling nu vil være værd tusen fremtidige „Opgjør," efter

at Verdens lange Angsttid er over. „Nu er Tidens Fylde, dette er Frelsens Dag.“

Lad vor Nation begynde med Edith Cavell-saken og forlange, at Tyskland skal avskedige de Officerer, som narret, bedrog og forhaanet De forenede Staters Repræsentant. Det gjælder vor Ære som Nation.

Tragediens sidste Scene er skildret i de enkle men gripende Ord av den Prest som blev tillatt at besøke Offeret nogen faa Timer før hendes Død.

> „Mandag Aften 11te Oktober fik jeg ved en særlig Tilladelse fra de tyske Myndigheter Adgang til St. Gilles Fængslet, hvor Miss Edith Cavell hadde været indespærret i ti Uker. Dødsdommen var blit avsagt tidlig samme Eftermiddag.
>
> „Til min Overraskelse og Lettelse fandt jeg min Ven fuldkommen rolig og fattet. Men dette kunde ikke formindske den Ømhet og Inderlighet som fyldte os begge under denne sidste Samtale, som varte næsten en Time.
>
> „Hendes første Ord til mig var om en Sak, som angik hende personlig,

men den høitidelige Forsikring som fulgte med, blev fremført med Gud og Evigheten for Øie. Hun tilføiet saa, at hun ønsket at alle hendes Venner skulde vite, at hun med Glæde gav sit Liv for sit Land og sa: ‚Jeg har ingen Frygt eller Gru. Jeg har seet Døden saa ofte, at den ikke staar for mig som noget ukjendt eller forfærdelig.‘ Videre sa hun: ‚Jeg takker Gud for disse 10 Ukers Hvile, før dette Liv er forbi. Mit Liv har altid været saa forjaget og fuldt av Besvær. Denne Hviletid har været en stor Naade. De har alle været meget venlige mot mig her. Men det vil jeg si, som jeg staar her Ansigt til Ansigt med Gud og Evigheten, at Patriotisme er ikke nok. Jeg maa ikke føle Had eller Bitterhet mot nogen.‘

„Vi nød den hellige Nadver sammen, og hun mottok Evangeliets trøstende Budskap av hele sit Hjerte. Ved Slutningen av den lille Gudstjeneste begyndte jeg at fremsi Ordene: ‚Bliv

hos mig,‘ og hun sluttet sig stille til henimot Slutningen.

„Vi sat og talte rolig sammen indtil Tiden kom at jeg maatte gaa. Hun gav mig Avskedshilsener til Slegtninger og Venner. Hun talte i denne Stund om sin Sjæls Trang, og hun mottok Guds Ords Forsikring som alene en Kristen kan gjøre det.

„Saa sa jeg Farvel, og hun smilte og sa: ‚Vi ses igjen!“

„Den tyske Feltprest var hos hende i hendes sidste Stund og gav hende siden en kristen Begravelse.

„Han sa til mig: Hun var modig og lys til det sidste. Hun bekjendte sin kristne Tro, og at hun var glad ved at dø for sit Land. Hun døde som en Heltinde.“

Det vilde være interessant at sammenligne en av de ædleste Kvinder i Englands Historie og hendes sidste Timer med den sjeldne og straalende græske Kvinde, som Sofokles’ Geni har herliggjort i hans udødelige Tragedie. Sammenligningen er helt til Fordel for den engelske Heltinde, thi mens

Antigone gik i Døden med Tapperhet, var dog hendes Slutningsord en bitter Klage og en næsten klynkende Jammer. Sammenlign hermed den Kristuslignende Enkelhet i Miss Cavells sidste Bud til Verden, og Forskjellen mellem det ædleste Hedenskap og det bedste i Kristendommen blir aabenbar. Det var i Sandhet Lyset fra Golgatha, som straalte i hendes mørke Celle! Ansigt til Ansigt med Gud og Evigheten ytret hun det dype, lødige Ord: 'Patriotisme er ikke nok.' Hendes Bødler har illustreret dette, for den ubarmhjertige Dødsdom over Edith Cavell for militære Formaal skyldes netop den Forvrængning av Patriotismen, som tror, at enhver Uret er gjort hellig, hvis den tjener Staten.

Ingen tænker sig, at General von Bissing hadde nogen personlig Uvilje mot Miss Cavell. Hans Optræden vilde virkelig været mere tilgivelig, hvis den skyldtes en Vredes Ophidselse. Han dræpte hende i koldt Blod og forat styrke det tyske Herredømme i Belgien. Nyheten om de Alliertes sidste Seire i Flandern og i Champagne Distrikterne under den store Offensiv hadde naaet Belgien og fremkaldt en merkbar Bevægelse i det underkuede

Folk. Authoriteterne fandt det igjen nødvendig at vise Jernhaanden og for det preussiske Ideal, som det allerede er illustreret ved de preussiske Generalers officielle Proklamationer, var det likegyldig, hvis Liv man tok eller hvis Ret blev nedtrampet. Hendes Død tjente til at terrorisere det Belgiske Folk. Det var dens virkelige Hensigt.

Og I, Amerikas og Verdens Kvinder! Vil I hædre Mindet om denne Martyr av Eders Kjøn, som for alle Tider vil begrædes som den ædleste græske Kvinde Antigone, som ogsaa gav sit Liv for at hendes Broder maatte bli hæderlig begravet? Vil I fortsætte i hendes Navn og til hendes Minde den hellige Barmhjertighetsgjerning, som var hendes Livsverk?

Gjør hendes Sak—Retfærdighetens og Barmhjertighetens Sak—til Eders egen!
